

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Marci Valerij Martialis Epigram. lib. xiiij. diligenter emendati

Martialis, Marcus Valerius

Lugduni, 1518

Liber quartus

[urn:nbn:de:bsz:31-33175](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-33175)

LIB. IIII.

In Sabellum.

Sit culus tibi quam macer, requiris?

Pædicare potes Sabelle culo.

Ad Cerdonem.

Ira sci nostro non debes cerdo libello,

Ars tua, non uita est carmine lesa meo.

Innocuos permitte sales, cur ludere nobis

Non liceat, licuit si iugulare tibi?

Ad Ruffum.

Cursor em sexta tibi Ruffe remisimus hora,

Carmina quem madidum nostra tulisse reor.

Imbribus immodicis cœlum nam forte ruebat,

Non aliter mitti debuit iste liber.

M. V. MARTIALIS EPIGRAMMA

TON LIBER QVARTVS.

De natali Domitiani.

CAESARIS alma dies, & luce sacra
cratior illa,

Conscia dictæum qui tulit ida Iouem,

Longa precor, Pylioq; ueni numeros

sior auro,

Semper & hoc uultu, uel meliore nite.

Hic colat albano tritonida cultus in auro,

Perq; manus tantas plurima quercus eat.

Hic colat ingenti redeuntia secula lustro,

Et quæ Romuleus sacra Terentus habet.

Magna quidem superi petimus, sed debita terris,

Pro tanto quæ sunt improba uota Deo.

De Oratio.

Spectabat modo solus inter omnia

Nigris munus Oratius lacernis.
 Cum plebs, & minor ordo, maximusq;
 Sancto cum duce candidus sederet.
 Toto nix cecidit repente caelo.
 Albis spectat Oratius lacernis.

De Niubus.

Aspice quam densum tacitarum uellus aquarum
 Defluat in uultus Caesaris, inq; sinus.
 Indulget tamen ille Ioui, nec uertice moto
 Concretas pigro frigore ridet aquas,
 Sydus hyperborei solitus lassare Bootæ,
 Et madidis Helicen dissimulare comis.
 Qui ficcis lasciuit aquis, & ab ethere ludit,
 Suspicio has pueri Caesaris esse niues.

In Bassam.

Quod sicca redolet palus lacuna,
 Crudarum nebula quod albularum,
 Piscina uetus aura quod marinae,
 Quod pressa piger hircus in capella,
 Lassi bardiaci os, quod euocati,
 Quod bis murice uellus inquinatum,
 Quod ieiunia sabbatariorum,
 Mæstorum quod anhelitus reorum,
 Quod spurca moriens lucerna Leda,
 Quod ceromata fece de Sabina,
 Quod uulpis fuga, uiperæ cubile,
 Malles, quam quod oles, olere Bassa.

Ad Fabianum.

Vir bonus & pauper linguaq; & pectore uerus
 Quid tibi uis, urbem qui Fabiane petis?
 Qui nec leno potes, nec commessator haberi,
 Nec pauidos tristi noce cirare reos.

LIBER. IIII.

Nec potes uxorem cari corrumpere amici,
 Nec potes argenteis arrigere ad uctulas,
 Vendere nec uanos circa palatia fumos,
 Plaudere nec cano, plaudere nec glaphyro.
 Vnde miser uiues, homo fidus, certus amicus?
 Hoc nihil est, nunquam sic Philomelus eris.

In Massilianum.

Credi uirgine castior pudica,
 Et frontis teneræ cupis uideri,
 Cum sis improbior Massiliane,
 Quam qui compositos metro Tibulli,
 In Stellæ recitat domo libellos.

Ad Hilum.

Cur here quod dederat, hodie puer Hile negasti?
 Durus tam subito, qui modo mitis eras.
 Sed iam causaris barbamiq̄s, annosq̄s, pilosq̄s,
 Onox quam longa es, quæ facis una senem.
 Quid nos derides? here qui puer Hile fuisti,
 Dic nobis, hodie qua ratione uir es?

Ad Euphemum.

Prima salutantes, atq̄ altera continet hora,
 Exercet raucos tertia cauidicos.
 In quintam uarios extendit Roma labores,
 Sexta quies lassis, septima finis erit.
 Sufficit in nonam nitidis octaua palæstris,
 Imperat extructos frangere nona toros.
 Hora libellorum decima est Eupheme meorum,
 Temperat ambrosias cum tua cura dapes.
 Et bonus ætherio laxatur nectare Caesar,
 Ingentiq̄s tenet pocula parca manu.
 Tunc admitte iocos, gressu timet ire licenti
 Ad matutinum nostra Thalia Iouem.

EPIG.

In Labullam.

Sotæ filia Clinici Labulla,
 Deserto sequeris Clitum marito,
 Et donas, & amas, ἔχεις ἀσπασαί.

Ad Faustinum.

Dum nouus est, neq; adhuc rafa mihi fronte libellus,
 Pagina dum tangi non bene sicca timet.
 I puer, & caro perfer leue munus amico,
 Qui meruit nugæ primus habere meas.
 Curre, sed instructus comitetur punica librum
 Spongia, muneribus conuenit illa meis.
 Non possunt nostros multæ Faustine lituræ
 Emendare iocos, una litura potest.

In An. Saturninum.

Dum nimium uano tumefactus nomine gaudes,
 Et Saturninum te miser esse pudet,
 Impia parrhasia mouisti bella sub urfa,
 Qualia qui phariæ coniugis arma tulit.
 Exciderat ne adeo fatum tibi nominis huius,
 Obruit Aethiæ quod grauis ira freti?
 An tibi promisit Rhenus, quod non dedit illi
 Nilus, & Arctoï plus licuisset aquis?
 Ille etiam nostris Antonius occidit armis,
 Qui tibi collatus perfide Cæsar erat.

In Thaidem.

Nulli Thai negas, sed si te non pudet istud,
 Hoc saltem pudeat Thai negare nihil.
 De nuptiis Pudentis, & Claudie.
 Claudia Ruffe meo nupsit peregrina Pudenti.
 Macte esto tedis o Hymenæe tuis.
 Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo,
 Massica Thesæis tam bene uina fauis.

LIBER. IIII.

Nec melius teneris iunguntur uitibus ulmi,
 Nec plus lothos, aquas, littora myrtus amat.
 Candida perpetuo residet concordia lecto,
 Tamq̄s pari semper sit uenus aequa iugo.
 Diligat ipsa senem quondam, sed & ipsa marito
 Tunc quoq̄s cum fuerit, non uideatur anus.

Ad Silium.

Sili castalidum decus sororum,
 Qui periuria barbari furoris
 Ingenti premis ore, perfidosq̄s
 Fastus Annibalis, leueisq̄s pœnos
 Magnis cedere cogis Africanis,
 Paulum deposita seueritate,
 Dum blanda uagus alea december
 Incertus sonat hinc & hinc fritillis,
 Et ludit rota nequiore talo,
 Nostris oia cōmoda camœnis,
 Nec torua lege fronte, sed remissa
 Lasciuis madidos iocis libellos.
 Sic forsā tener ausus est Catullus
 Magno mittere passerem Maroni.

Ad Cecilianum.

Mille tibi nummos hesternā nocte roganti,
 In sex aut septem Ceciliāne dies,
 Non habeo dixi, sed tu causatus amici
 A duentum, lancem, paucaq̄s uasa rogas.
 Stultus es, an stultum me credis amice? negaui
 Mille tibi nummos, milia quinq̄s dabo.

In Gallum.

Priuignum non esse tuæ te galle noueræ
 Rumor erat, coniunx dum fuit illa patris.
 Non tamen hoc poterat uiuo genitore probari.

EPIG.

Iam nusquam pater est Galle, nouerca domi est,
 Magnus ab infernis reuocetur Tullius umbris,
 Et te defendat Regulus ipse licet,
 Non potes absolui, nam quæ non desinit esse
 Post patrem, nunquam Galle nouerca fuit.

Ad Paulum.

Facere in Lyciscam Paule me iubes uersus,
 Quibus illa lectis rubeat, et sit irata,
 O Paule malus es, irrumare uis solus.

De puero glacie occiso.

Qua uicina pluit uisantis porta columnis,
 Et madet assiduo lubricus, imbre lapis,
 In iugulum pueri, qui roscida templa subibat,
 Decidit hiberno prægrauis unda gelu.
 Cumq; peregisset miseri crudelia fata,
 Tabuit in calido uulnere mucro tener.
 Quid non saua sibi uoluit fortuna licere,
 Aut ubi mors non est, si iugulatis aquæ?

De Endromide.

Hanc tibi sequanica pinguem textricis alumnam,
 Quæ lacedæmonium barbara nomen habet,
 Sordida, sed gelido non aspernanda decembri,
 Dona, peregrinam mittimus Endromiden.
 Seu lentum ceroma teris, tepidum ue trigona,
 Si uue harpasta manu puluerulenta rapis.
 Plumea seu laxi partiris pondera follis,
 Si uue leuem cursu uincere queris Atam.
 Ne macidos intret penetrabile frigus in artus,
 Ne ue grauis subita te premat iris aqua.
 Ridebis uentos hoc munere tectus, et imbreis
 Nec sic in tyria sindone tutus eris.

De Cerelia, et Gellia.

LIB. III.

Dicit se uetulam, cum sit Cærelia puppa.
 Puppam se dicit Gellia, cum sit anus.
 Ferre nec hanc possis, possis Coline nec illam,
 Altera ridicula est, altera putidula.

De Celio.

Nullos esse deos, inane cœlum
 Affirmat Celius, probatq; quod se
 Factum, dum negat hoc, uidet beatum.

De Cleopatra uxore.

Primos passa toros, & adhuc placanda marito
 Merferat in nitidos se Cleopatra lacus.
 Dum fugit amplexus, sed prodidit unda latentem
 Lucebat, totis cum tegetetur aquis.
 Condita sic puro numerantur lilia uitro,
 Sic prohibet tenuis gemma latere rosas.
 Infilui,mersusq; uadis luctantia carpsi
 Basia, perspicua plus uetustis aquæ.

Ad Thalam.

Dum tu lenta nimis, diuq; queris,
 Quis primus tibi, quisue sit secundus,
 Gratum quisue epigramma comparabit,
 Palmam Callimachus Thalia de se
 Facundo dedit ipse Brutiano,
 Qui si cecropio satur lepore
 Romanæ sale luserit Mineruæ,
 Illi me facias precor secundum.

Ad Fabianum.

Omneis, quas habuit Fabiane Lycoris amicas
 Extulit, uxori fiat amica meæ.

Ad Pamphilum.

Tu setina quidem semper, uel massica ponis
 Pamphile, sed rumor tam bona uina negat.

EPIG.

Diceres hæc factus caelebs quater esse lagæna.

Nec puto, nec credo Pamphile, nec sitio.

De Amiano.

Nihil Amiano præter aridam uestem

Moriens reliquit ultimis pater ceris.

Fieri putet potuisse quis Maronille,

Vt Amianus mortuum patrem nolit.

Ad Sophronium.

Quæro diu totam Sophroni Ruffe per urbem,

Si qua puella neget, nulla puella negat.

Tanquam fas non sit, tanquam sit turpe negare,

Tanquam non liceat, nulla puella negat.

Casta igitur nulla est, casta sunt mille, quid ergo

Casta facit? non dat, non tamen illa negat.

Ad Quintum.

Exigis, ut donem nostros tibi Quinte libellos,

Non habeo, sed habet bibliopola Triphon.

Ac es dabo pro nugis, et emam tua carmina sanus.

Non, inquis, sciam iam fatue, nec ego.

De Vestino.

Cum grauis extremas Vestinus duceret horas,

Et iam per stygias esset iturus aquas,

Vltima uolentes orauit pensa sorores,

Vt traherent parua stamina pulla mora.

Iam sibi defunctus caris dum uiuit amicis,

Mouerunt tetricas tam pia uota deas.

Tum largas partitus opeis à luce recessit,

S eiq; mori post hoc credidit ille senem.

De Damis:

Aspicis, imbelles tentent quam fortia damæ

Præclia, tam timidis quanta sit ira feris?

In mortem paruis concurrere frontibus audent.

LIB. IIII.

Vis Caesar damis parcere? mitte canes.

De nigrina.

O felix animo, felix Nigrina marito,
Atq; inter latias gloria prima nurus?
Te patrios miscere iuuat cum coniuge sensus,
Gaudentem socio, Participemq; uiro.
Arserit Euadne flammis iniecta mariti,
Nec minus Alcestim fama sub astra ferat.
Tumelius certe meruisti pignore uitae,
Vt tibi non esset morte probandus amor.

In Auarum amicum.

Milia misisti mihi sex bis sena petenti,
Vt bis sena feram, bis duodena petam.

In zoilum inuidum.

Nunquam diuitias deos rogavi
Contentus modicis, meoq; letus,
Paupertas ueniam dabis, recede.
Causa est tam subiti, nouiq; uoti?
Pendentem uolo zoilum uidere.

In Afrum.

Condita cum tibi sit iam sexagesima messis,
Et facies multo splendeat alba pilo,
Discurre tota uagus urbe, nec ulla cathedra est,
Cui non mane feras irrequietus, aue.
Et sine te nulli fas est prodire tribuno,
Nec caret officio consul uterq; tuo.
Et sacro decies repetis palatia chuo,
Sigerioq; modos, partheniosq; sonas.
Hæc faciant sane iuuenes, deformius Afer
Omnino nihil est ardelione sene.

Ad Mathonem.

Hospes eras nostri semper Matho Tiburtini,

EPIG.

Hoc emis, imposui, rus tibi uendo tuum.

In Mathonem.

Declamas in febre Mathon, hanc esse phrenesim

Si nescis, non es sanus amice Mathon.

Declamas aeger, declamas hemitritaeos.

Si sudare aliter non potes, est ratio.

Magna tamen res est, erras, cum uiscera febris

Exurit, res est magna tacere Mathon.

De Fabulla.

Epigramma nostrum cum Fabulla legisset,

Negare nullam quo queror puellarum.

Semel rogata bis terq; neglexit

Preces amantis, iam Fabulla promitte,

Negare iussi, pernegare non iussi.

Ad Ruffum.

Hos quoq; commenda Venuleio Ruffe libellos,

Imputet & nobis ocia parua, roga.

Immemor & paulum curarum, operumq; suorum

Non tetrica nugas exigit aure meas.

Sed nec post primū legat haec, summum ue tridentem,

Sed sua cum mediis praelia Bacchus amat.

Si nimis est legisse duos, tibi charta plicetur

Altera, diuisum sic breue fiet opus.

In Nauolum.

Securo nihil est te Nauole peius, eodem

Sollicito nihil est Nauole te melius.

Securus nullum resalutas, despicias omneis,

Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est.

Sollicitus donas, dominum, regemq; salutas.

Inuitas, esto Nauole sollicitus.

In Thaidem.

Non est in populo, nec urbe tota,

A se Thaida

LIBER. III. 7

A se Thaida qui probet fututam,
Cum multi cupiant, rogentq; multi.
Tam casta est, rogo, Thais? immo fellat.

In Ponticum.

Nos bibimus uitro, tu myrra Pontice, quare?
Prodat perspicuus ne duo uina calix.

Ad librum suum.

Si uis auribus atticis probari,
Exhortor, moneoq; te libelle.
Ut docto placeas Apollinari.
Nil exactius, eruditiusq; est.
Sed nec candidius, benigniusq;
Si te pectore, si tenebit ore.
Nec ronchos metues maligniorum,
Nec scombris tunicas dabis molestas.
Si damnauerit, ad salariorum
Curras serinia protinus licebit,
Inuersa pueris arande charta.

De bassa.

Infantem secum semper tua Bassa Fabulle
Collocat, & lusus, deliciasq; uocat.
Et quod mireris magis, infantaria non est,
Ergo quid in causa est? pedere Bassa solet.

In Dissimulatorem Septitianum.

Nulla remisisti paruo pro munere dona
Et iam Saturni quinq; fuere dies.
Ergo nec argenti sex scrupula Septitiane
Missa, nec à querulo mappa cliente fuit.
Antipolitani, nec quæ de sanguine thynni
Testa rubet, nec quæ cottana parua gerit.
Nec rugosarum uimen breue picenarum,
Dicere te posses ut meminisse mei.

G

EPIG.

Decipies alios uerbis, uultuq; benigno,
Nam mihi iam notus dissimulator eris.

De Rusticatione.

Rure moras quid agam, respondeo pauca rogatus.
Luce deos oro, famulos post arua reuiso.
Partibus atq; meis iustos indico labores,
Inde lego, Phœbumq; cio, musamq; lacecco,
Hinc oleo corpus frico, molliq; palestra.
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber.
Pondero, potō, cano, laudo, lauo, ceno, quiesco,
Dum paruus lychnus modicum consumit oliui,
Hæc dat nocturnis nox lucubrata camænis.

Ad Librum.

O he iam satis est, ohe libelle!
Iam peruenimus usq; ad umbilicos,
Tu procedere adhuc, & ire quæris,
Nec summa potes in scheda teneri,
Sic tanquam tibi res peracta non sit,
Quæ prima quoq; pagina peracta est.
Iam lector queriturq; deficitq;
Iam librarius hoc & ipse dicit.
O he iam satis est, ohe libelle.